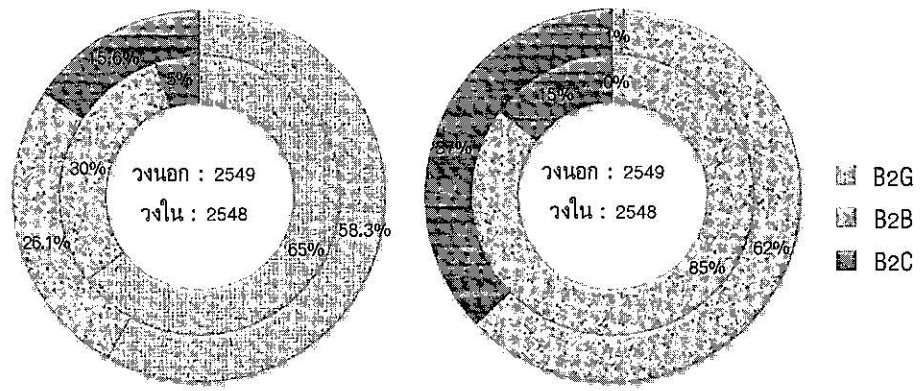

การสอบใบรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
กับองค์ความรู้ด้านการตลาดแบบใหม่เพื่อธุรกิจ
แบบผสมทุกประเภท

โดยที่ประเทศไทยได้ปรับตัวเข้าสู่สังคมสารสนเทศตามกระแสสังคมโลก อันสะท้อนจากมูลค่าทางเศรษฐกิจของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่สูงขึ้นทุกปี ซึ่งจากผลการสำรวจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยประจำปี 2550 พบว่าในปี พ.ศ. 2549 มีมูลค่าการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งสิ้นประมาณ 305,159 ล้านบาท (ในจำนวนนี้เป็นมูลค่าที่เกิดจากการ จัดซื้อจัดจ้างโดยการ e-Auction ของภาครัฐ จำนวน 176,683 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 57.9 ของยอดขายทั้งหมดด้วย) และมูลค่าที่เกิดจากผู้ประกอบการ B2B ประมาณ 79,726 ล้านบาท และผู้ประกอบการ B2C ประมาณ 47,501 ล้านบาท

ภาพที่ 1 แสดงมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในปี พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549 จำแนกตามประเภทผู้ประกอบการ

รวมยอดจากกรมบัญชีกลาง ไม่รวมข้อมูลจากกรมบัญชีกลาง

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, การสำรวจสถานการณ์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย พ.ศ. 2549-2550

¹ น.บ., น.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้อำนวยการฝ่ายศึกษาวิจัยประเด็นด้านจริยธรรม กฎหมาย และผลกระทบทางสังคมของเทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

² ร.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, นิสิตปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

³ LL.M. in Commercial Law, University of Aberdeen, England
ผู้ช่วยนักวิจัย ฝ่ายศึกษาวิจัยประเด็นด้านจริยธรรม กฎหมาย และผลกระทบทางสังคมของเทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

⁴ รายงานผลที่สำคัญ: การสำรวจสถานการณ์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

และหากพิจารณาเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2548 จากแผนภาพที่ 1 จะพบว่าในปี พ.ศ. 2549 มูลค่า B2C มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่มูลค่า B2B และ B2G มีสัดส่วนลดลง โดยในปี พ.ศ. 2548 มีมูลค่า 1 ข้อมูลจากการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งสิ้นประมาณ 220,924 ล้านบาท ประกอบไปด้วย B2G มูลค่า 143,437 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 65 ธุรกิจ B2B มูลค่า 66,095 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30 และ B2C มูลค่า 11,392 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5

โดยหากพิจารณาถึงการเติบโตของมูลค่าการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์โดยรวมจากอดีตจนถึงปัจจุบัน จะพบว่าการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ยังไม่เติบโตมากนัก ในขณะที่สถิติผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยกลับมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่มูลค่าการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มิได้เพิ่มขึ้นในสัดส่วนเดียวกัน (ไม่รวมข้อมูล B2G จากกรมบัญชีกลาง)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศและมูลค่าการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ปี	จำนวนผู้ใช้ อินเทอร์เน็ต (คน)	ผลผลิตทั้งหมดรวม ในประเทศ ณ ราคาปัจจุบัน (ล้านบาท)	มูลค่าการทำพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ (ล้านบาท)
2549	11,413,000	7,830,329	305,159 ²
2548	9,909,000	7,095,619	220,924 ¹
2547	6,970,000	6,489,476	68,000
2546	6,000,000	5,917,369	63,436
2545	4,800,000	5,450,643	52,360

ที่มา 1. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ ¹มูลค่าที่ไม่รวม B2G คือ 78,297 ล้านบาท ร้อยละต่อ GDP เท่ากับ 1.10

²มูลค่าที่ไม่รวม B2G คือ 128,476 ล้านบาท ร้อยละต่อ GDP เท่ากับ 1.64

ดังนั้น จากสถิติมูลค่าของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์โดยรวมที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ที่มีมูลค่าสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงนับได้ว่า e-Commerce นั้นเป็นเครื่องมือในการพัฒนาขีดความสามารถ ในการแข่งขันทางเศรษฐกิจค่อนข้างมาก ประกอบกับแนวโน้มของการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยมีเพิ่มสูงขึ้นทุกปี นอกจากนี้ในส่วนของภาครัฐบาลก็ได้ให้ความสำคัญและความสำคัญกับการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศ โดยจะเห็นได้จากการแนวทางการพัฒนาและการสนับสนุนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ ที่ได้มีการจัดทำกรอบ นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศระยะ พ.ศ. 2544-2553 ของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเทคโนโลยี สารสนเทศของประเทศและเพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กรอบนโยบายที่จัดทำขึ้นได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

โดยการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านการพาณิชย์ (e-Commerce) นับได้ว่าเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของกลยุทธ์ ที่จะบรรลุตามเป้าหมายของกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศในระยะ พ.ศ. 2544-2553 (IT2010) โดยที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย ส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือในการประกอบธุรกิจ ซึ่งจะเน้นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการส่งออก การค้าและบริการ และการบริโภคภายในประเทศ ทั้งนี้ โดยให้อยู่บนพื้นฐานการคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศเป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในส่วนของนโยบายระดับประเทศ ที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศแล้ว ภาครัฐก็ยังได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางรากฐาน ทางด้านกฎหมาย เพื่อส่งเสริมและกำกับดูแลให้การประกอบ ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไปพร้อมกันด้วย โดยได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ที่ได้ตราขึ้นเพื่อรองรับสถานะทางกฎหมายของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และได้กำหนดให้มีคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี รวมถึงติดตามดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อีกด้วย

ทั้งนี้ ในปัจจุบันคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้มีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทางด้านทั้งทางนโยบายและกฎหมายมาแล้วกว่า 8 ปี โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ในวาระที่ 2 และมีกรอบการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

Framework - กรอบการปฏิบัติงาน คณะกรรมการทางอิเล็กทรอนิกส์

วิสัยทัศน์: การส่งเสริมการใช้ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อ
เสริมความสามัคคีในการแข่งขันของอุตสาหกรรมและบูรณาการในประชาคมโลก

ทิศทาง & กลยุทธ์ Direction Policy & Action Plans for e-Transactions Reform / Strategy for Solving Problems & Hot Issues (5 sectors & SMEs) Building Trust & Confidence e-Tax Justice e-Recycle Tax Practices/Frameworks Information Resource Center & Repository Capacity Building	การป้องกัน Fraud Prevention Standards & Interoperability Subsidiary Procedures and Frameworks, IT- related standards, e.g. e-sign, for B2B Integration, Business e-Documents, and Digital Watermarking	ความเชื่อมั่น Trust & Confidence Information Security Policy & Standards (ISO 17799 & 27001) Access Control Policy Awareness & Incident Response Self-Regulation on Information Security of Critical Infrastructure Implementation of CC	กฎหมาย Facilitation Subsidiary Laws under ETR (4 Sectors : Royal Decrees, Rules & Regulations) Online Dispute Resolution IT Laws Development (Computer Crime, Privacy Accessment Guidelines, Spam Mail Law E-Document Law)	การป้องกัน Compulsiveness e-Payment Service Providers Certification Authority National Root CA Other Service Providers (Time stamping & e-Notary Public) Thailand PKI Forum PKI Interoperability for transborder flow based on PKI Self-regulation on DR	การประเมินผลกระทบ Impacts & Public Awareness Public Awareness Computer Crime Fraud PKI FAIR compliance Dispute Resolution on e-Commerce

การประชุมทางวิชาการ Thailand ICT Alliance และอื่นๆ
การประชุมความร่วมมือกับภาคประชาสังคม
การประชุมความร่วมมือกับภาคประชาสังคม, APEC, ASEAN, Asia PKI Forum,
Personal Data Commissioner, WIDO, ITU
หน่วยงานสนับสนุน
การประชุม โดยสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ และ หน่วยงานอื่นๆ

นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังได้ออกกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้องกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของทั้งภาครัฐและเอกชนมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้นและอยู่บนพื้นฐาน ของความมั่นคงปลอดภัย ในการทำธุรกรรมผ่านทางออนไลน์ ได้แก่

1. พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544
2. พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 (ฉบับที่ 2)
3. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550
4. พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ
5. (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการกำกับดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (อยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นสภา และเสนอลงพระปรมาภิไธย เพื่อให้มีผลบังคับใช้ต่อไป)
6. (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจให้บริการออกไปรับรองเพื่อสนับสนุนลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. (อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา)
7. (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยวิธีการแบบ (มั่นคง) ปลอดภัย ในการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (อยู่ระหว่างการพิจารณาในการประชุมคณะรัฐมนตรี)
8. (ร่าง) ประกาศแนวทางการจัดทำนโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ (อยู่ระหว่างการเสนอให้ประธานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ลงนาม และประกาศใช้ต่อไป)
9. (ร่าง) ประกาศแนวทางการจัดทำนโยบายและแนวปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของภาครัฐ (อยู่ระหว่างการเสนอให้ประธานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ลงนามและประกาศใช้ต่อไป)

นอกจากนี้ ภาครัฐยังได้มีการสนับสนุนการดำเนินโครงการที่สำคัญอันเนื่องเนื่องกับการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อีกหลายโครงการ อาทิ

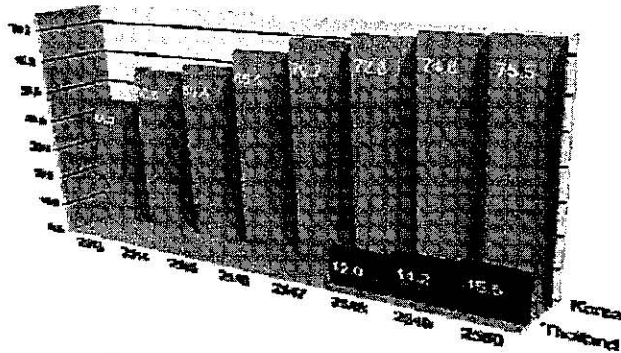
- โครงการจดทะเบียนผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce Registration)
- โครงการออกเครื่องหมายรับรองความน่าเชื่อถือในการประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Trust Mark)
- โครงการให้บริการตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Marketplace)
- โครงการบริการ SMEs Online
- โครงการการจัดทำศูนย์รับร้องเรียนด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce Complaint Hearing Center)
- โครงการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)

และโครงการอื่นๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความพยายามในการส่งเสริมและผลักดันพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในหลายด้าน เพื่อให้สามารถเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของไทย

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อได้พิจารณาถึงการสนับสนุนและผลักดันพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของไทยที่เกิดขึ้นจากหลาย ๆ ด้านแล้ว การทำธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการและมูลค่าในการซื้อขายผ่านทางออนไลน์ ของผู้บริโภค ก็ยังไม่สูงมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศอย่างสิงคโปร์ เวียดนาม หรือแม้กระทั่งประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งมีลักษณะ การเมืองปกครอง ลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจ โครงสร้างประชากร และวัฒนธรรมบริโภค ที่ไม่แตกต่างกันกับ ประเทศไทยมากนัก ทั้งนี้ อาจมาจากมุมมองการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ และความเชื่อมั่น ของประชาชนที่แตกต่างกันก็เป็นได้ โดยจะขอยกตัวอย่างการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ของประเทศเกาหลีใต้ เพื่อให้เกิดมุมมองที่กว้างมากยิ่งขึ้นดังนี้

โดยจากการสำรวจสถานการณ์การใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศเกาหลีใต้ซึ่งพบว่า มีจำนวนผู้ใช้ อินเทอร์เน็ตสูงขึ้น อย่างต่อเนื่องทุกๆ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2550

ภาพที่ 2 แสดงจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตระหว่างปี 2543 - 2550 ของประชากรเกาหลีใต้

ที่มา: National Internet Development Agency of Korea

โดยแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศเกาหลีใต้พบว่ามีกรดำเนินการ ที่สำคัญหลายส่วนเพื่อส่งเสริม e-Business และการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของรัฐบาลเกาหลีใต้ มีจุดประสงค์ เพื่อขยายฐานการดำเนินงานพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ สนับสนุนการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในภาคอุตสาหกรรม สร้างอุตสาหกรรมใหม่โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างความสามารถในการแข่งขันสู่ระดับโลก ซึ่งเพื่อตอบสนององวัตถุประสงค์ข้างต้น ทางรัฐบาลเกาหลีใต้ ได้มีการนำแผนนโยบายต่างๆ มาปฏิบัติ รวมทั้งมีการออกกฎหมาย และมีโครงการต่างๆ เพื่อสนับสนุนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

1. นโยบายที่สำคัญ

- กรอบการดำเนินงาน U-Korea Master Plan (พ.ศ. 2549–2553)⁵ เป้าหมายในการพัฒนาออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ รัฐบาลที่เป็นมิตร (Friendly Government), พื้นที่อัจฉริยะ (Intelligence Land), เศรษฐกิจที่ได้รับการปรับปรุงใหม่ (Regenerative Economy), ความมั่นคงปลอดภัยในสภาพแวดล้อมทางสังคม (Secure & Safe Environment), บริการคุณภาพชีวิตที่ได้รับการปรับปรุง (Tailored u-Life Services)

- แผนพัฒนาเทคโนโลยีด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 2010 (e-Business Technology Roadmap 2010: ebTRM2010) โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยต่อคนเท่ากับ 20,000 ดอลลาร์สหรัฐ โดยผ่านทางการบริหารจัดการในด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

2. กฎหมายที่สนับสนุนและกำกับดูแลพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

- กฎหมายพื้นฐานทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Basic Act on e-Commerce) มีใจความหลักคือทำให้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์มีข้อผูกมัดทางกฎหมายเหมือนกับเอกสารปกติ ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภครู้สึกมั่นใจว่าถ้ามีการกระทำผิดจะสามารถใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อดำเนินการทางกฎหมายได้

- กฎหมายลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Signature Act) มีใจความหลัก คือการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการยืนยันตัวบุคคล ในกรณีการติดต่อสื่อสารที่ไม่ได้พบกันต่อหน้า ซึ่งลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์จะมีผลในการรับรองเอกสารต่างๆ

- โครงการใบรับรองธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ (e-Trust Certification) เพื่อออกใบรับรองแก่ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคตลอดจนเป็นการปกป้อง และเพิ่มความสะดวกในการใช้บริการแบบออนไลน์ อีกทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศสำหรับการประกอบธุรกิจ อิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกกฎหมาย

3. โครงการที่ส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศเกาหลีใต้

- การจัดตั้งสถาบันพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Korea Institute for Electronics Commerce (KIEC) เป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนและพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านความร่วมมือ และด้านโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานระดับนานาชาติ

- งานสัปดาห์ธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศเกาหลีใต้ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ ด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และเป็นการให้ข้อมูลแนวโน้มธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนเปิดโอกาสในการเข้าสู่ตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อีกด้วย

⁵ Ministry of Information and Communication, "U-Korea Master Plan : 2006"

การส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

4. การดูแลผู้บริโภคและไกล่เกลี่ยข้อพิพาททาง e-Commerce

- สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศเกาหลีใต้ KCA (Korea Consumer Agency) ซึ่งได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลผู้บริโภคในการซื้อขายทางออนไลน์โดยมีหน่วยงานย่อยภายใต้ KCA เพื่อดูแลคุ้มครองผู้บริโภคในส่วนของ การซื้อขายทางออนไลน์โดยเฉพาะ และมีความเข้มแข็งในการดำเนินงาน เป็นอย่างมาก

- การจัดตั้งคณะกรรมการ ที่มีหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในการทำธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยมีเป้าหมายเพื่อที่จะจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งในส่วนที่เป็น การดูแลไกล่เกลี่ยตามข้อกฎหมายและประเด็นในเชิงเทคนิค โดยมีการให้บริการประชาชนในรูปแบบออนไลน์ ที่มีความรวดเร็วอีกด้วย

- การดำเนินการให้บริการภาครัฐสู่หน่วยธุรกิจ (G4B) ดำเนินการโดยกระทรวงพาณิชย์ของประเทศเกาหลีใต้ โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมข้อมูลเพื่อสนับสนุนธุรกิจ ซึ่งจะใช้ระบบบริการแบบออนไลน์ซึ่งดำเนินการ แบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (Single Window for Business Support) ซึ่งข้อมูลที่มีบริการประกอบไปด้วย การจัดการร่วมกัน ของเอกชน ข้อมูลทางอุตสาหกรรม ข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน และข้อมูลด้านมูลค่าเพิ่มทางการบริการ

ดังนั้น จากกรณีการศึกษาการส่งเสริมและพัฒนาที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างต่อเนื่องของประเทศเกาหลีใต้ ทำให้ทั้งผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และผู้บริโภคจึงค่อนข้างมีความเชื่อมั่นอย่างมากต่อพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ส่งผลให้มูลค่าการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศเกาหลีใต้มีการขยายตัวและเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 2 แสดงมูลค่าการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศเกาหลีใต้ แบ่งตามประเภทการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (หน่วย: พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ประเภทการทำธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	2546	2547	2548	2549	2550
ร้อยละมูลค่ารวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	40.9	48.57	52.42	52.69	64.72
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาปัจจุบัน	605.542	681.469	720.772	784.93	798.06
รวม	235.02	314.08	358.45	413.58	516.51
Business to Business (B2B)	206.85	279.40	319.20	366.19	464.46
Business to Government (B2G)	21.63	27.35	29.04	34.43	36.80
Business to Consumer (B2C)	6.10	6.44	7.92	9.13	10.22
Consumer to Consumer (C2C)	0.44	0.89	2.29	3.83	5.03

ที่มา: Korea National Statistical Office

แนวทางที่สำคัญในการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มุมมองด้านความต้องการและความจำเป็นทางเศรษฐกิจและกฎหมาย

จากมุมมองและภาพรวมเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพข้อเท็จจริงที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งอันที่จริงแล้วประเทศไทยก็ได้มีการส่งเสริมเพื่อให้มูลค่าของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพิ่มสูงขึ้น โดยมีการพัฒนาทั้งทางด้านมุมมองเศรษฐกิจและกฎหมายควบคู่ไปด้วยเช่นเดียวกับประเทศเกาหลีใต้ แต่ความพยายามในการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐที่ได้ดำเนินการอยู่อาจยังไม่ได้สอดคล้องหรือมีความตระหนักถึงความต้องการและความจำเป็นของผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือแม้แต่ผู้บริโภคซึ่งต้องการความเชื่อมั่นต่อระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นอกจากจะต้องมีการคำนึงถึงความต้องการของ Key Persons หลักในธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ภาครัฐหรือผู้ที่เกี่ยวข้องคงจะต้องมองถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องส่งเสริมและพัฒนา เพื่อให้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ มีการพัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความต้องการและความจำเป็นในการสนับสนุนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์หรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จะประสบความสำเร็จ มีอัตราการเติบโตที่มีเสถียรภาพและมีส่วนผลักดันการเติบโตของธุรกิจ ตลอดจน เศรษฐกิจไทยได้นั้น จะต้องประกอบด้วยปัจจัยองค์ประกอบที่ถูกผลักดันจากทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากภาครัฐ ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค ดังนั้น จะแบ่งการอธิบายปัจจัยแห่งความสำเร็จออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet Network) ที่มีคุณภาพ (ความเร็วอินเทอร์เน็ต) ราคาไม่สูง และเข้าถึงผู้บริโภคอย่างทั่วถึง

โครงสร้างระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพ มีค่าใช้จ่ายบริการอินเทอร์เน็ตที่ถูกลง และมีการกระจายอย่างทั่วถึง จะมีผลทำให้คนที่ใช้อินเทอร์เน็ตมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นผู้บริโภคที่มีศักยภาพ (Potential Consumer) ซึ่งในการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ต้องดำเนินการอย่างจริงจัง โดยการลงทุนขยาย เครือข่ายอินเทอร์เน็ตต่างๆ อีกทั้งยังต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISP) มีจำนวนมากขึ้น และมีคุณภาพการบริการที่ดีขึ้น โดยต้องเน้นส่งเสริมให้เกิดการแข่งขัน ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคได้รับการบริการที่เป็นธรรม นอกจากนี้ การให้บริการอินเทอร์เน็ตไร้สายยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้อินเทอร์เน็ตเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติพบว่า ณ ไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนผู้ได้รับใบอนุญาตเพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ตกับคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติรวมทั้งสิ้นถึง 68 ราย แต่ก็มิได้เกิดการแข่งขันทางการบริการและราคาเท่าที่ควร ซึ่งสะท้อนข้อเท็จจริงในปัจจุบันว่า การส่งเสริมเพียงเพื่อเพิ่มจำนวนผู้ประกอบการ จะไม่เป็นการส่งเสริมการแข่งขันเท่าที่ควร ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการแข่งขันในมุมมองอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น การลดอัตราค่าเชื่อมต่อโครงข่ายบริการอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

การส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

2. ระบบโทรศัพท์มือถือที่เชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีราคาเหมาะสม

การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านระบบเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ ที่มีประสิทธิภาพ และมีราคาไม่แพง เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเติบโตของระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้เพราะจะทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างทั่วถึง และมีความสะดวกในการเชื่อมต่อ (สามารถเชื่อมต่อได้ทุกที่ ทุกเวลา) ซึ่งจะก่อให้เกิดโอกาสในการซื้อสินค้าทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ตัวอย่างเช่นกรณีของประเทศเกาหลีใต้ที่มีสัดส่วน การใช้อินเทอร์เน็ตเติบโตอย่างก้าวกระโดด ทั้งนี้เพราะการใช้โทรศัพท์มือถือเป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจาก ผู้ให้บริการโครงข่ายโทรศัพท์มือถือ ได้มีการนำเทคโนโลยีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะเห็นได้จากการนำเทคโนโลยี 3G มาใช้ทั่วประเทศ

3. ระบบโลจิสติกส์และระบบการขนส่งสินค้าที่มีมาตรฐาน (ระบบการติดตามสินค้า (Tracking)) รวมถึงราคาค่าขนส่งที่เป็นธรรม

จากการสอบถามผู้บริโภคผ่านแบบสอบถามออนไลน์ พบว่าสาเหตุหนึ่งของการไม่สั่งซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ต คือ การกลัวสินค้าเสียหายหรือสูญหายระหว่างทาง (ร้อยละ 41.4 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)) ดังนั้นระบบโลจิสติกส์ และระบบการขนส่งสินค้าที่มีมาตรฐาน จะส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นว่าสินค้าที่สั่งซื้อทางอินเทอร์เน็ต จะไม่ชำรุดหรือสูญหายระหว่างทาง นอกจากนี้ยังสามารถติดตามได้ว่าสินค้าจัดส่งอยู่ ณ จุดใด ซึ่งเป็นการลดความกังวลใจในการรอสินค้า ในขณะที่ทางด้านผู้ประกอบการก็จะเกิดความมั่นใจในการจัดส่งสินค้า ทั้งนี้เพราะหากเกิดปัญหาตังก่อวขึ้น ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จะสามารถเรียกร้องจากผู้ดำเนินการจัดส่งได้อย่างเป็นธรรม

นอกจากระบบโลจิสติกส์และระบบขนส่งที่มีมาตรฐานแล้ว ราคาที่เป็นธรรมยังเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้เพราะราคาค่าขนส่งเป็นต้นทุนประการหนึ่งของการซื้อสินค้า หากราคาค่าขนส่งมีความเป็นธรรม กล่าวคือราคาไม่สูงจนเกินไปเมื่อเทียบกับมาตรฐาน ก็จะทำให้ผู้บริโภคมีโอกาสจะซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตสูงขึ้น

4. การลงทุนของภาครัฐในการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องในรูปอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์ โดยมีการจัดเก็บอย่างเป็น มาตรฐานเดียวกัน

การลงทุนของภาครัฐ ในการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอินเทอร์เน็ต ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์ที่มีมาตรฐานในเกณฑ์เดียวกัน จะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ภาคธุรกิจ และเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้เพราะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นหลักฐานในการทำธุรกรรมซึ่งทั้งผู้บริโภคและผู้ประกอบการสามารถนำมาใช้เรียกร้องในกรณีที่เกิดปัญหาต่างๆ ทำให้ทั้งผู้บริโภค และผู้ประกอบการเกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจในกระบวนการทำธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

5. การคุ้มครองผู้บริโภคที่เข้มแข็ง

การคุ้มครองผู้บริโภคที่เข้มแข็งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นในการซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตแก่ผู้บริโภค โดยจากตัวอย่างของประเทศเกาหลีใต้ การคุ้มครองผู้บริโภคที่เข้มแข็ง จะทำให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในการซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เพราะผู้บริโภคเชื่อว่าหากเกิดปัญหาข้อพิพาทขึ้น ภาครัฐจะให้การคุ้มครองอย่างเป็นธรรม โดยในการคุ้มครองผู้บริโภคของภาครัฐจะมีเครื่องมือในการดำเนินการต่างๆ เช่น การจดทะเบียนผู้ประกอบการที่สามารถติดตามได้ กฎหมายสำหรับลงโทษผู้กระทำผิดที่ชัดเจนรวมถึงการสร้างกลไกไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะทำให้ในกรณีที่เกิดปัญหาจะสามารถติดตามผู้ประกอบการ เพื่อการเจรจาไกล่เกลี่ยปัญหา ตลอดจนเอาผิดผู้ที่กระทำความผิดได้อย่างเป็นรูปธรรม

6. กฎหมายที่มีบทลงโทษที่ชัดเจน และมีกรดำเนินการอย่างจริงจัง

กฎหมายที่มีบทลงโทษที่ชัดเจน และมีกรดำเนินการอย่างจริงจัง จะทำให้ทั้งผู้บริโภค และผู้ประกอบการเกิดความเชื่อมั่นในการซื้อขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เพราะจะมีความมั่นใจว่าในกรณีที่เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ผู้ประกอบการไม่จัดส่งสินค้า สินค้าชำรุดหรือสูญหาย คุณภาพสินค้าไม่ตรงกับโฆษณาหรือความต้องการ และผู้บริโภคไม่ชำระเงิน ก็จะสามารถเรียกร้องค่าเสียหายหรือดำเนินการเอาผิดกับผู้กระทำผิดได้ง่ายและรวดเร็ว

7. การส่งเสริมให้มีหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์โดยตรง

หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์โดยตรง จะทำให้การดำเนินการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง และไม่เกิดความซ้ำซ้อน ทั้งนี้เพราะสามารถดำเนินนโยบายได้อย่างรวดเร็ว และลดความล่าช้าของกระบวนการดำเนินงานซึ่งเกิดจากขั้นตอนการทำงานของภาครัฐ

นอกจากนี้ การที่มีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบโดยรวม จะทำให้ผู้บริโภคและผู้ประกอบการไม่เกิดความสับสน โดยผู้บริโภคสามารถดำเนินการติดต่อหน่วยงานฯ ได้อย่างรวดเร็ว ในขณะที่ผู้ประกอบการจะไม่เกิด ความสับสน และสามารถกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐได้อย่างชัดเจน

8. การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ผู้บริโภคในด้านต่างๆ เช่น การคุ้มครองผู้บริโภค กระบวนการซื้อสินค้าทางออนไลน์ ข้อดีและข้อเสียของการซื้อขายสินค้าออนไลน์ ข้อกฎหมายและการสนับสนุนของภาครัฐ ฯลฯ

นอกจากการคุ้มครองผู้บริโภคที่เข้มแข็งแล้ว การประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคทราบถึงข้อมูล ในการคุ้มครองต่างๆ ก็เป็นปัจจัยความสำเร็จที่จำเป็นอีกข้อหนึ่ง โดยในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้บริโภค นอกเหนือจากประเด็นทางด้านคุ้มครองผู้บริโภคแล้ว ควรจะประชาสัมพันธ์ถึงประเด็นอื่นๆ ควบคู่กันไปด้วย เช่น กระบวนการการสั่งซื้อ ข้อดีและข้อเสียของการซื้อสินค้าทางออนไลน์ ขั้นตอนและรูปแบบการชำระเงิน

ข้อกฎหมายและการสนับสนุนจากภาครัฐ ฯลฯ ซึ่งการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้นี้ ควรอยู่ในแหล่งข้อมูลเดียวกัน (อาจอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงาน ที่รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งจะสอดคล้องกับปัจจัยหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโดยตรง) เพื่อมิให้เกิดความสับสนและง่ายต่อการนำไปใช้ ตลอดจนลักษณะข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน การให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่ผู้บริโภค จะทำให้ผู้บริโภคสามารถซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างถูกต้องวิธี และเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความมั่นใจในการซื้อสินค้าทางออนไลน์

9. การรวมกลุ่มพันธมิตรของผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

การรวมกลุ่มพันธมิตรของผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จะทำให้เกิดอำนาจการเจรจาต่อรองที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และเทคโนโลยีระหว่างสมาชิก ซึ่งจะทำให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นนอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริม ให้เกิดการกระจายการสนับสนุนจากภาครัฐ อย่างทั่วถึง และเหมาะสม เนื่องจากได้รับข้อคิดเห็นจากกลุ่มพันธมิตร ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่มีความเชี่ยวชาญ และเข้าใจสภาพตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากกว่า

10. ระบบการชำระเงินที่มีมาตรฐานในรูปแบบเดียวกันและมีความเป็นสากล รวมทั้งเป็นระบบที่มีความปลอดภัย

ระบบชำระเงินที่มีมาตรฐานในรูปแบบเดียวกันและมีความเป็นสากล จะทำให้เกิดความสะดวกในการติดต่อสื่อสารทางธุรกิจ ไม่เกิดความยุ่งยากและซ้ำซ้อน ทั้งในการดำเนินธุรกิจในประเทศและต่างประเทศ และการที่มีระบบมาตรฐานที่เป็นสากลยังเป็นการส่งเสริมการเข้ามาลงทุนของต่างชาติ ซึ่งจะทำให้การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เกิดการพัฒนางานอย่างก้าวกระโดดนอกจากนี้ การมีระบบชำระเงินที่เป็นมาตรฐาน จะทำให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในการชำระเงินซื้อสินค้าทางออนไลน์ และผู้ประกอบการมีความมั่นใจในการลงทุนขายสินค้าออนไลน์

11. การให้สิทธิประโยชน์ในด้านต่างๆ แก่ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น การลดภาษี และการให้เงินทุนสนับสนุน ฯลฯ

การให้สิทธิประโยชน์ด้านต่างๆ จากภาครัฐ เช่น มาตรการการลดหรืองดเว้นการจัดเก็บภาษี และการให้เงินทุนสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จะเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ สามารถเริ่มต้นดำเนินธุรกิจได้อย่างคล่องตัวยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะจะทำให้ต้นทุนการดำเนินธุรกิจลดลง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความได้เปรียบในการแข่งขันกับผู้ประกอบการที่ขายสินค้าในช่องทางปกติ ตลอดจนการแข่งขันกับผู้ประกอบการต่างชาติ

นอกจากนี้ สิทธิประโยชน์ต่างๆ จากภาครัฐจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการในช่องทางปกติ เข้ามาดำเนินการในช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการแข่งขันทั้งทางด้านราคา และการแข่งขันที่มีไปราคา (การส่งเสริมการขาย และการโฆษณา) ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริโภคปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น

12. การปรับแก้และเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

เนื่องจากในปัจจุบัน การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของไทยมีการเติบโตมากขึ้นทุกขณะ ประกอบกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งแม้ประเทศไทยจะมีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ และที่แก้ไข พร้อมกฎหมายลูกออกมารองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถรองรับกับการเติบโตและเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ทำให้ประชาชนเกิดความไม่มั่นใจว่าหากได้มีการทำธุรกรรมด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์แล้วจะมีผลตามกฎหมายหรือไม่ และไม่กล้าที่จะทำธุรกรรมใดที่สำคัญผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยเหตุนี้ ภาคเอกชน โดยเฉพาะภาคธุรกิจและภาคการเงินจึงได้เรียกร้องให้ภาครัฐดำเนินการตรากฎหมายเพื่อรองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้เกิดขึ้นหรือที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงและแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมตรากฎหมายลูกที่สำคัญเพื่อรองรับการขยายตัวของการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการติดต่อสื่อสารในประเทศไทยให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แต่อย่างไรก็ตาม การผลักดันให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายรวมทั้งการตรากฎหมายลูกให้สำเร็จนั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากระดับนโยบายที่จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและนโยบายของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของไทยให้มีความก้าวหน้าต่อไป

โดยสรุปแล้วภาครัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องควรที่จะสนับสนุนทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภค ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านสารสนเทศที่ดี เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ก่อนในเบื้องต้น เนื่องจากจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของการประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในอนาคตอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้ สามารถสรุปกลยุทธ์ต่างๆ ภายใต้แผนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ 6 กลยุทธ์ดังต่อไปนี้

- กลยุทธ์ที่ 1 ศูนย์ข้อมูลการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- กลยุทธ์ที่ 2 ระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ
- กลยุทธ์ที่ 3 ระบบการชำระเงินที่น่าเชื่อถือ
- กลยุทธ์ที่ 4 การสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ
- กลยุทธ์ที่ 5 การสร้างทัศนคติที่ดีให้กับผู้บริโภค และ
- กลยุทธ์ที่ 6 บทลงโทษ และการคุ้มครองผู้บริโภคที่จริงจัง
- กลยุทธ์ที่ 7 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมตรากฎหมายลำดับรอง

***หมายเหตุ มิได้จัดเรียงตามความสำคัญของกลยุทธ์*

ตั้งที่นโยบายภาครัฐอุดหนุนผลิตภัณฑ์

โครงสร้างพื้นฐาน

- กลยุทธ์ที่ 1 ศูนย์ข้อมูลประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- กลยุทธ์ที่ 2 ระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ
- กลยุทธ์ที่ 3 ระบบการชำระเงินที่น่าเชื่อถือ

ผู้ประกอบการ

- กลยุทธ์ที่ 4 การสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ

ผู้บริโภค

- กลยุทธ์ที่ 5 การสร้างทัศนคติที่ดีให้กับผู้บริโภค
- กลยุทธ์ที่ 6 บทลงโทษ และการคุ้มครองผู้บริโภคที่จริงจัง

ข้อมูลพื้นฐานสำคัญของเอกสาร จาก (ร่าง) รายงานการศึกษาโครงการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสร้างความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมทางออนไลน์, ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

